

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

เมื่อมีการกระทำความผิดตามกฎหมายที่มีโทษทางอาญาเกิดขึ้นและมีคำร้องทุกข์หรือ คำกล่าวโทษต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนแล้ว คำร้องทุกข์หรือ คำกล่าวโทษนั้นจะนำไปสู่การดำเนินคดีอาญาโดยเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้เพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

พยานหลักฐานทุกชนิดที่พนักงานสอบสวนรวบรวมเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหานั้น มีทั้งพยานวัตถุ พยานเอกสารและพยานบุคคล ตัวอย่างเช่น ในคดีทำร้ายร่างกาย พยานวัตถุ คือ อาวุธที่ใช้ในการทำร้ายร่างกาย พยานเอกสาร คือ รายงานผลการตรวจชันสูตรบาดแผลของแพทย์ และพยานบุคคล คือ ประจักษ์พยานผู้เห็นเหตุการณ์ในการทำร้ายร่างกาย เป็นต้น

พนักงานสอบสวนสามารถรวบรวมพยานวัตถุ พยานเอกสารและพยานบุคคลได้ตามพฤติการณ์ของคดี เช่น การรวบรวมพยานวัตถุจากการตรวจสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานเอกสารจากที่ผู้เสียหายส่งมอบให้ หรือการรวบรวมพยานบุคคลจากผู้เห็นเหตุการณ์ เป็นต้น แต่ความหลากหลายของพยานบุคคลมีมากกว่าพยานวัตถุและพยานเอกสาร เนื่องจากพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีจะมีหลายประเภท เช่น ประจักษ์พยาน พยานแวดล้อมกรณี หรือพยานบอกเล่า เป็นต้น ซึ่งแตกต่างจากพยานวัตถุและพยานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีจะต้องเป็นพยานวัตถุและพยานเอกสารตัวจริงเท่านั้น

การรวบรวมพยานวัตถุ พยานเอกสารและพยานบุคคลมีความแตกต่างกันอย่างมากเนื่องจากพยานวัตถุและพยานเอกสารเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ทำให้การเก็บรวบรวมพยานวัตถุและพยานเอกสารมีวิธีการเก็บรวบรวมอยู่ในวงจำกัด เช่น การรวบรวมพยานวัตถุและพยานเอกสารจากการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ส่วนพยานบุคคลซึ่งมีสิ่งมีชีวิตนั้น มีวิธีการเก็บรวบรวมในวงที่กว้างกว่าการรวบรวมพยานวัตถุและพยานเอกสาร เช่น การรวบรวมพยานบุคคลที่รู้เห็นเหตุการณ์ อาจมีทั้งประจักษ์พยานที่เห็นเหตุการณ์โดยตรง พยานแวดล้อมกรณีที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ก่อนเกิดเหตุหรือหลังเกิดเหตุ หรือพยานบอกเล่าที่ได้รับทราบเหตุการณ์จากคำบอกเล่าของผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา เป็นต้น อีกทั้งพยานวัตถุและพยานเอกสารที่รวบรวมได้สามารถตรวจพิสูจน์ได้โดยง่าย

ว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดจริงหรือไม่ แต่การตรวจพิสูจน์ว่าพยานบุคคลรู้เห็นหรือเกี่ยวข้องับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่นั้นเป็นไปได้โดยยาก จึงทำให้การรวบรวมพยานบุคคลมีความยุ่งยากและซับซ้อนกว่าพยานวัตถุและพยานเอกสาร

การรวบรวมพยานบุคคลเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของพนักงานสอบสวนที่จะต้องรวบรวมพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด คือ พยานฝ่ายผู้เสียหาย พยานฝ่ายผู้กล่าวหา พยานฝ่ายผู้ต้องหา และพยานคนกลาง เพื่อการพิสูจน์ข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเพื่อให้การสอบสวนเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และยุติธรรม พนักงานสอบสวนจึงต้องใช้เทคนิค วิธีการ อำนาจและหน้าที่ตามกฎหมาย ในการรวบรวมพยานบุคคลมาให้ถ้อยคำต่อพนักงานสอบสวน แต่พนักงานสอบสวนมักจะพบปัญหาและอุปสรรคในการรวบรวมพยานบุคคลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในส่วน of พยานฝ่ายผู้เสียหายที่รู้เห็นเหตุการณ์ ไม่ว่าจะเป็นพยานที่รู้เห็นเหตุการณ์โดยตรง พยานที่รู้เห็นเหตุการณ์ก่อนเกิดเหตุหรือหลังเกิดเหตุ หรือพยานที่รู้เห็นเหตุการณ์จากคำบอกเล่าของผู้เสียหาย ถ้าพนักงานสอบสวนไม่ได้รับความร่วมมือจากพยานฝ่ายผู้เสียหายก็จะส่งผลต่อการสอบสวนที่ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการอำนวยความสะดวกความเป็นธรรมได้ ซึ่งจำนวนพยานบุคคลของสถานีตำรวจสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 7 (ไม่รวมสถานีตำรวจนครบาล บวรเมฆมล ซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบในแม่น้ำเจ้าพระยาเท่านั้น) มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1.1

จำนวนพยานบุคคลของสถานีตำรวจสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 7

ระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน 2552

เดือน	จำนวนพยานบุคคล
มกราคม	5,982
กุมภาพันธ์	6,023
มีนาคม	6,010
เมษายน	5,994
พฤษภาคม	6, 255
มิถุนายน	5,856
รวม	36,120

ที่มา: กองกำกับการอำนวยการ กองบังคับการตำรวจนครบาล 7

จากตารางที่ 1.1 ได้แสดงจำนวนพยานบุคคลของสถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 7 ที่มาให้ถ้อยคำต่อพนักงานสอบสวนในแต่ละเดือนมีจำนวนมาก ซึ่งพยานบุคคลแต่ละฝ่ายนั้นมีเหตุผลในการเป็นพยานในชั้นสอบสวนที่แตกต่างกันไป

พยานบุคคลที่มาให้ถ้อยคำต่อพนักงานสอบสวนทั้งพยานฝ่ายผู้เสียหาย พยานฝ่ายผู้กล่าวหา พยานฝ่ายผู้ต้องหา และพยานคนกลาง จะช่วยให้พนักงานสอบสวนสามารถพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาได้ดียิ่งขึ้น แต่เนื่องจากในบางคดีมีความเสียหายเกิดขึ้นอย่างชัดเจน ทำให้ผู้เสียหายได้รับความเดือดร้อนจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่กลับไม่มีบุคคลใดเข้ามาช่วยเหลือหรือให้ความร่วมมือในการเป็นพยานในชั้นสอบสวน หากบุคคลที่ถูกผู้เสียหายอ้างเป็นพยานรู้เห็นเหตุการณ์ เมื่อมาให้ถ้อยคำต่อพนักงานสอบสวนก็จะบอกไม่รู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือในบางครั้งไม่ยินยอมที่จะมาให้การเป็นพยานแต่อย่างใด

การศึกษานี้จึงมุ่งเน้นศึกษาถึงทัศนคติของพยานฝ่ายผู้เสียหายต่อการเป็นพยานในชั้นสอบสวน เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการทำงานในด้านการสอบสวนของพนักงานสอบสวน การปฏิบัติงานในระดับสถานีตำรวจ และการพัฒนาโครงสร้างองค์กรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

เนื่องจากผู้ศึกษาเป็นเจ้าของพนักงานตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนซึ่งจะต้องดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้เพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา แต่จากประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมาของผู้ศึกษาได้ประสบปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งพยานหลักฐานนั้นมีทั้ง พยานวัตถุ พยานเอกสาร พยานบุคคล และพยานผู้เชี่ยวชาญ แต่การรวบรวมพยานหลักฐานที่เป็นพยานบุคคลจะมีปัญหามากกว่าพยานวัตถุและพยานเอกสาร โดยปัญหาเกี่ยวกับการรวบรวมพยานบุคคลมีหลายกรณี เช่น พยานบุคคลไม่มาเป็นพยานในชั้นสอบสวน พยานบุคคลไม่ให้รายละเอียดที่รู้เห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือพยานบุคคลให้ถ้อยคำที่เป็นเท็จ เป็นต้น ซึ่งตามปกติแล้วพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือรู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะต้องมาให้รายละเอียดกับพนักงานสอบสวน แต่สาเหตุที่ทำให้พยานบุคคลไม่ให้ความร่วมมือกับพนักงานสอบสวนอาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น เกรงกลัวอิทธิพลของผู้ต้องหา ไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ความไม่สะดวกในการเดินทางมาพบพนักงานสอบสวน เป็นต้น จึงก่อให้เกิดการศึกษาในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของพยานฝ่ายผู้เสียหายต่อการเป็นพยานในชั้นสอบสวน
2. เพื่อแสวงหาแนวทางในการสนับสนุนให้พยานฝ่ายผู้เสียหายมาเป็นพยานในชั้นสอบสวนมากขึ้น

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของพยานฝ่ายผู้เสียหายต่อการเป็นพยานในชั้นสอบสวน” นี้ ทำการศึกษาในลักษณะการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยมีพยานบุคคลของสถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 7 เป็นประชากรเป้าหมาย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยศึกษาเฉพาะพยานบุคคลที่เป็นพยานฝ่ายผู้เสียหายของสถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 7 จำนวน 100 คน ตัวแปรที่ศึกษา คือ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ อาชีพ รายได้ เป็นต้น ตัวแปรตาม ได้แก่ ทัศนคติของพยานฝ่ายผู้เสียหายต่อการเป็นพยานในชั้นสอบสวน ซึ่งจะใช้ตัวแปรอิสระวิเคราะห์กับตัวแปรตามครั้งละตัว

นิยามศัพท์ในการศึกษา

1. ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของพยานฝ่ายผู้เสียหายต่อการเป็นพยานในชั้นสอบสวน
2. พยานในชั้นสอบสวน หมายถึง พยานบุคคลซึ่งมีหน้าที่ในการให้ถ้อยคำเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ตนรับรู้ต่อพนักงานสอบสวน โดยพยานต้องสาบานหรือปฏิญาณต่อหน้าพนักงานสอบสวน และให้ถ้อยคำต่อพนักงานสอบสวนตามความเป็นจริง หากพยานไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ดังกล่าวจะมีความผิดตามกฎหมาย ทั้งนี้พยานย่อมได้รับการคุ้มครองจากการถูกล่อลวง ชูเชื้อ หรือการให้สัญญาเพื่อให้ถ้อยคำ และได้รับการคุ้มครองในคดีอาญา รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต้องไม่ล่วงละเมิดต่อสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของพยาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงทักษะของพยานฝ่ายผู้เสียหายต่อการเป็นพยานในชั้นสอบสวน
2. ทำให้ทราบแนวทางในการสนับสนุนให้พยานฝ่ายผู้เสียหายมาเป็นพยานในชั้น

สอบสวนมากขึ้น